

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Als Johannes over de opstanding vertelt
is het niet direct een Halleluja,
wordt niet direct jubelend uitgeroepen 'de Heer is waarlijk opgestaan'.
En dat wat aarzelende begin met Maria, Petrus en nog een leerling
is in het vervolg van het hoofdstuk nog steeds niet helemaal weg.
Er is nog steeds geen overweldigende jubel-stemming te ontdekken.
Integendeel, de leerlingen zitten angstig bij elkaar met de deur op slot.
In hoeverre het inmiddels tot hen doorgedrongen is
dat Jezus is opgestaan, is eigenlijk niet zo duidelijk.
Hebben ze de woorden van Maria serieus genomen?
Is iets van het getuigenis van Maria tot hen doorgedrongen?
Het is maar de vraag.

Vreugde komt er pas als Jezus zelf voor de neus van de leerlingen staat
en hen vrede wenst,
Vreugde is er pas als hij hen verschijnt, zijn handen en zijn zijden toont.
Tomas wordt apart genoemd, hij is er niet bij
en er wordt dan van hem vertelt
dat hij eerst Jezus' wonden wil zien en voelen.

Toch is hij echt niet heel anders is dan de andere leerlingen,
hij was er alleen die eerste keer toevallig niet bij.
Maar ook de anderen kunnen pas blij zijn, kunnen pas geloven
als Jezus zelf voor hun neus staat, zichtbaar en tastbaar.
Ook bij hen lijkt het pas een beetje door te dringen
wat er gebeurd is, als Jezus hen verschijnt,
hen aanspreekt, vrede wenst en zijn wonden laat zien.
Ook bij hen is het 'eerst zien, dan geloven'.

En hoe herkenbaar is dat, zeker bij zo'n grote tegenslag.
In de tijd waarin we nu leven kun je zo makkelijk het gevoel krijgen
dat het nooit meer overgaat,
je verstand weet misschien wel dat dat niet zo is,
maar voor je gevoel duren alle corona-maatregelen eindeloos.
En dat is niet zo gek, want we weten ook niet concreet
wanneer het leven weer een beetje normaal zal worden.
En zoals de leerlingen te neer geslagen waren,
zo kan het ons ook gebeuren, bij zoveel narigheid als de wereld treft,
de samenleving, ons persoonlijk.

Jezus verschijnt aan zijn leerlingen,
hij doorbreekt de angst, hij geeft hen nieuw perspectief,
en het belangrijkste: hij is er.

Dan komt er ruimte voor vreugde, voor de vrede, die Jezus hen zelf aanzegt.

En vervolgens krijgt het evangelie naar Johannes een enorme vaart:
de vreugde van Pasen wordt direct gevolgd door het vuur van Pinksteren.
De leerlingen worden er op uit gezonden,
Jezus blaast de Geest over hen uit.

Toch is het daarmee niet gelijk klaar.
Want Tomas was er niet bij.

Tomas, dat is zijn Aramese naam, in het Grieks heet hij Didymus.
Zijn naam betekent 'Tweeling' en zoals vaak in de bijbel
is ook deze naam niet toevallig.

Letterlijk kan hij de helft van een tweeling geweest zijn,
maar in zijn naam kan ook doorklinken tweeheid, dubbelheid.

Tomas is degene die gelooft én die vragen stelt.

Hij is degene die Jezus waarschuwt
dat het riskant is om naar Lazarus te gaan,
omdat dat gebied niet veilig is voor Jezus,
maar als Jezus toch gaat, gaat Tomas zonder aarzeling mee. (Joh. 11,16)

Tomas, zijn naam, tweeling, verwijst misschien wel naar de dubbelheid
die een mens in het leven kan ervaren.

De dubbelheid of tweeheid van geloof en ongeloof,
van zeker weten en aarzelen, van dingen niet altijd onverdeeld leuk vinden,
of de dubbelheid zoals Johan Kruif het ooit zei: elk nadeel heeft zijn voordeel.

Dubbelheid die u misschien ook deze dagen wel bij u zelf merkt
als het alweer over corona gaat:

nu na een aantal weken misschien af en toe wel corona-moe,
het even niet willen weten, gewoon het gewone leven willen leven
en tegelijk met regelmaat het nieuws volgen, willen weten,
weten wat nu de stand van zaken is,
of de wetenschap nog wat nieuws ontdekt heeft,
hoe het gaat in de zorg, hoe lang dit alles nog gaat duren,
of er al meer duidelijk is over het opbouwen van antistoffen
en wat er verder nog te weten valt.

Tomas, tweeling, tweeheid of dubbelheid.

Over hem is al veel gezegd in de loop van de tijd
en er zal nog wel meer over hem gezegd worden,

dat hij een ongelovige was of juist een gelovige,
dat hij een terechte vrager was, een twijfelaar,
degene die niet om de wonden heen wil gaan.

Wat mij voor nu vooral trof is dat hij eerst zo stellig verkondigt
dat hij eerst wil zien, wil voelen en anders niet gelooft.

En dan vervolgens, als Jezus voor zijn neus staat,
is er weinig over van deze stelligheid,
of misschien beter gezegd:

komt er een heel ander soort stelligheid voor in de plaats.

Niet zien of voelen – er wordt niet verteld of Tomas Jezus aanraakt.

Het is nu de stelligheid van een belijdenis:

Mijn Heer! Mijn God!

Woorden tegen het zere been van de Romeinen en van de Judeeërs

Voor de Romeinen was de keizer hun heer en god

en voor de Judeeërs was hun Heer en God de Ene, de God van Israël,
die hen uit Egypte heeft geleid.

Mijn Heer! Mijn God!

Deze woorden zegt Tomas tegen Jezus.

Hij stelt Jezus daarmee op één lijn met de Eeuwige, de God van Israël.

In deze woorden klinkt door wat Jezus zegt in Johannes 14:

ik ben in de Vader en de Vader is in mij. (vs. 11)

Jezus is met God verbonden op een manier die ons verstand te boven gaat.

In Jezus is het Woord vlees geworden,

is God de wereld zo nabij gekomen als maar mogelijk.

Er klinkt meer uit Johannes 14 mee hier in Johannes 20:

Jezus die belooft zijn leerlingen niet als wezen achter te laten,
maar hen de Trooster te geven.

Hier blaast hij de Geest over zijn leerlingen.

En de belofte van vrede:

Vrede laat ik u, mijn vrede geef ik u,

En ook de vrede klinkt hier opnieuw.

Nog even terug naar Tomas, die wordt uitgenodigd Jezus aan te raken.

Hij wel en Maria niet?

Tegen Maria zei Jezus immers: Houd mij niet vast

Het is goed mogelijk dat dit verschil komt door de intentie:

Maria wil Jezus vasthouden, zoals Hij was,

vasthouden aan het oude vertrouwde.

Zo begrijpelijk, zo menselijk, maar het oude is voorbij,

er is iets nieuws voor in de plaats gekomen, de opgestane Heer.

Tomas wil niet het eerste het beste goede bericht voor zoete koek slikken.
Hij wil geen fake-nieuws.
Hij wil zeker zijn dat de opgestane zijn Heer is.
En de wonden aan Jezus' handen en in zijn zijde zijn daarvan het teken.
De opgestane Heer is een gewonde Heer,
is getekend door het leven, door het lijden.

Zo krijgt elke leerling van Jezus wat zij of hij nodig heeft.
Maar voor alle leerlingen en ook voor ons geldt:
we kunnen de Opgestane niet vasthouden,
hij vaart op naar de hemel, naar zijn en onze Vader, als onze voorspraak.
Hij laat ons niet in de steek, blijft met ons verbonden in de Geest,
die hij hier over zijn leerlingen uitblaast. Nieuw begin, nieuw leven.

En dat is ook waar het verhaal van Noach over gaat.
Uit de chaos van de vloed komt weer droge aarde tevoorschijn.
Er komt weer mogelijkheid tot leven, een nieuw begin.
Ook hier Pasen.

Eerst laat Noach een raaf op verkenning gaan.
De raaf vliegt heen en weer tot de aarde leefbaar genoeg is
tot de aarde droog is.
Volgens mij had mijn kinderbijbel vroeger ervan gemaakt
dat de raaf op zeker moment niet meer terug komt
en dat Noach dan een duif loslaat.
Ik vond het nogal een ondankbaar en ontrouw beest.
Maar zo staat het er dus niet.

De raaf wordt er als eerste verkenner erop uitgestuurd.
Hij vliegt heen en weer zolang als dat nodig is.
Het is een stoere vogel, die fantastisch kan vliegen
maar vaak een slechte naam heeft.
Zijn kleur – zwart – helpt daar vast niet bij
en dat hij een aaseter is ook niet.
Raven werden nogal eens met de dood geassocieerd,
als bringers van onheil gezien, bijvoorbeeld van de pest.
Door deze slecht naam zijn ze zelfs bijna uitgeroeid.

Raven komen niet zoveel voor in de bijbel, maar ze worden vaker genoemd.
En dan zeker niet in negatieve zin.
Het meest aansprekende verhaal over raven naast dit verhaal van Noach,
is dat van de profeet Elia
die in een tijd van hongersnood bij een beek verblijft
en door de raven van eten wordt voorzien.
Sociale, intelligente en zorgzame vogels.

En die vogel kiest Noach als eerste verkenner.
Een raaf moet Noach een eerste indruk van de situatie geven.
Als de situatie wat minder kwetsbaar wordt,
dan durft Noach het wel aan om nog een andere vogel erop uit te laten gaan.
Een duif, vaak gezien als symbool van vrede.
In de bijbel is een duif vooral het offerdier voor arme mensen.
En bij de doop van Jezus daalt de Heilige Geest op Hem neer
in de gestalte van een duif. De duif als symbool voor Gods Geest.

Duiven die bij een huwelijksfeest soms worden losgelaten
als symbool voor trouw aan elkaar en elkaar toch de vrijheid gunnen.
maar die ook wel stadsratten genoemd worden
omdat ze in de steden vaak leven van het voedsel dat mensen weggooien.

Een duif, een ander soort vogel,
die Noach weer ander nieuws kan brengen dan de raaf.
Zo krijgt hij een breder en gevarieerder beeld van de situatie.
En niet van de raaf, maar juist van de duif wordt verteld
dat die niet meer terugkomt als de aarde leefbaar genoeg is.
En als de duif niet meer terugkomt,
dan opent Noach het dak van de ark,
opening naar nieuw begin, nieuw leven,
zoals ook wij te zijner tijd als de situatie ten goede keert,
er weer op uit mogen.
Tot die tijd mogen we ook wij onze raven en duiven erop uitsturen
in de vorm van mensen die een vinger aan de pols houden,
die zicht hebben op de stand van zaken.
En daar zijn meerdere mensen voor nodig
omdat niemand het complete overzicht heeft.
Tot de tijd dat we er vrij op uit kunnen trekken,
samen kunnen komen, of dat nu in de kerk is, of voor een concert
of een sportwedstrijd,
tot die tijd mogen we uitkijken naar elk teken van hoop,
van licht aan de horizon, van orde in chaos,
in het vertrouwen dat God met ons is,
met ons is in dit mooie en goede maar ook beschadigde en gewonde leven
Zoals we straks ook zullen zingen:
Gods goedheid is te groot voor het geluk alleen,
zij gaat in alle nood, door heel het leven heen.
Moge het zo zijn. Amen.